

MODERNA MILJÖVILLKOR FÖR VATTENKRAFTEN - HUR SKA DET GÅ TILL?

"Ingen ersättningsrätt"

"omprövning på verksamhetsutövarens initiativ"

"en nationell plan"

"ett nationellt helhetsperspektiv"

Omprövning på verksamhetsutövarens initiativ

- Bemyndigande i 11 kap 9 a § MB om att Regeringen får meddela föreskrifter om anmälan innan en vattenverksamhet påbörjas eller i väntan på en planerad tillståndsprövning.
- Den som har ett vattenkraftverk ska se till att man har ett tillstånd och att tillståndet inte är äldre än 20 år (11 kap 27 § MB). Även om tillståndet är äldre än 20 år får man fortsätta bedriva sin verksamhet om man har ansökt om nytt tillstånd eller omprövning eller om vattenkraftverket omfattas av den nationella planen för moderna miljövillkor.
- Vattenkraftsägare som ansöker om moderna miljövillkor ska inte behöva betala ev motparters rättegångskostnader (25 kap 1 § MB, gäller för miljöfarlig verksamhet idag).
- En specifik miljöbedömning (tidigare MKB) ska inte krävas för återkallelse, omprövning eller prövning för moderna miljövillkor (6 kap 20 § MB). Den som har tillstånd ska tillhandahålla den utredning om verksamheten och övriga förhållanden som behövs för prövningen (22 kap 2 a § MB)
- Vattenverksamheter som prövas för moderna miljövillkor ska inte behöva lagligförklaras

Helhetssyn och nationell plan

- I prövningen ska det finnas ett nationellt helhetsperspektiv med avvägningar mellan behovet av miljöförbättrande åtgärder och behovet av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel.
- För helhetssynen ska det finnas en nationell plan. Planen ska vara vägledande för myndigheternas arbete med prövningarna och för vattenförvaltningen i frågor som rör den nationella helhetssynen (11 kap 28 § MB) .
- Planen ska ange vilka verksamheter som bör prövas i ett sammanhang och när prövningen senast bör ha påbörjats.
- Mark- och miljödomstolen ska i ett mål om moderna miljövillkor förordna en sakkunnig som ska yttra sig över hur prövningen bör ta hänsyn till den Nationella planen. Vilka som får vara sakkunniga ska beslutas av regeringen (22 kap 12 a § MB).

Nationella planen

- Planen ska ange
  - vilka verksamheter som kan påverka en och samma vattenförekomst, vattendrag eller avrinningsområde på ett sådant sätt att verksamheterna bör prövas i ett sammanhang,
  - en prioriteringsordning för genomförandet av prövningar med hänsyn till var verksamheterna bedrivs, med en indelning av verksamheterna i prövningsgrupper,
  - en tidplan för när ansökan om prövning i de olika prövningsgrupperna senast bör getts in, och
  - var prövningen i de olika prövningsgrupperna bör ske.
- Naturvårdsverket, Kammarkollegiet och länsstyrelserna ska medverka i arbetet med planen så att den blir ändamålsenlig med hänsyn till
  - syftet att nå målen med prövningarna och främja en samordnad prövning och
  - behovet av att vattenverksamheterna så snart som möjligt får moderna miljövillkor.

Beslut i ett mål om moderna miljövillkor

- Tillståndsmyndigheten kan upphäva, ändra och besluta om nya bestämmelser och villkor i den utsträckning som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.
- Bestämmelser och villkor som innebär att verksamheten avsevärt försvåras får dock beslutas endast om det behövs för att följa en miljökvalitetsnorm eller någon annan bestämmelse som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.
- Tillståndsmyndigheten kan återkalla tillståndet och bestämma om utrivning m m om en återkallelse är nödvändig för att tillgodose skyddet för människors hälsa och miljön eller verksamhetsutövaren medger att tillståndet återkallas.
- Ingen ersättningsrätt för eventuell produktionsförlust vid prövning för moderna miljövillkor

Allmänna bestämmelser om domstolens prövning och beslut i mål

- Domstolen ska inhämta ett yttrande från den länsstyrelse som är berörd vattenmyndighet om det finns frågor/oklarheter om statusklassningen/normsättningen eller om prövningen gäller att tillåta en verksamhet med stöd av bestämmelserna om undantag från förbudet i 5 kap 3 § MB (22 kap 13 § MB).
- Ett tillstånd ska innehålla de villkor som behövs för att inte äventyra möjligheterna att följa en miljökvalitetsnorm (22 kap 25 § punkt 9 MB).
- Ett tillstånd för vattenkraftverk innehålla bestämmelser för när tillståndets villkor ska uppdateras nästa gång (22 kap 29 § MB)
- En omprövningsdom eller ändringstillstånd ska innehålla en samlad redovisning av de tillståndsbestämmelser som gäller för verksamheten (22 kap 30 § MB).

Övriga förslag - Ändringstillstånd (22 kap MB)

- Det ska bli möjligt att meddela ändringstillstånd även för vattenverksamheter (16 kap. 2 a § MB) och att ett ändringstillstånd får
  - förenas med bestämmelser om ändringar i villkor som tidigare har meddelats för de delar av verksamheten som inte omfattas av ändringen, om de tidigare villkoren har ett samband med ändringen, och
  - omprövas i samband med att ett tillstånd som omfattar hela verksamheten omprövas.
- En ansökan ska innehålla en redogörelse för alla tillståndsbestämmelser som gäller enligt tidigare tillstånd samt uppgifter som behövs för att bedöma om ett ändringstillstånd är lämpligt.
- Även vattenkraftverk som finns i den "Nationella planen" ska kunna ansöka om ändringstillstånd

Övriga förslag - Omprövning

- I ett tillstånd att ändra en miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet får tillståndsmyndigheten förena tillståndet med bestämmelser om ändringar i villkor som tidigare har meddelats, om ändringarna behövs med hänsyn till miljöeffekterna av hela verksamheten som den är avsedd att bedrivas efter ändringen (24 kap 8 § MB).
- Ersättning vid omprövning enligt 24 kap 5 eller 13 §§ MB gäller fram till 1 mars 2024
- För verksamheter som ingår i den nationella planen får en ansökan om prövning som avses i 24 kap 3 eller 5 § MB endast om
  - omständigheten är så allvarlig att den inte tål att vänta på att prövningen för moderna miljövillkor blir klar,
  - den olägenhet som omständigheten innebär inte kan avhjälpas genom ett föreläggande om försiktighetsmått eller förbud i väntan på att prövningen blir klar.

Övriga förslag till ändringar

- 4 kap 6 § MB 2:a stycket ändras från
  - ” Första och andra stycket gäller inte vattenverksamhet som förorsakar endast obetydlig miljöpåverkan.”
  - till ”Första stycket gäller inte åtgärder som behövs för att upprätthålla eller underhålla en anläggning eller verksamhet som har tillkommit på lagligt sätt eller för att ändra en sådan verksamhet på ett sätt som inte medför någon ökad negativ miljöpåverkan.”
- Kravet på att ”samhällsnyttan” av en vattenverksamhet ska bedömas (11 kap 6 § MB) tas bort. Denna fråga ska istället ingå i bedömningen enligt 2 kap MB.
- Bemyndigande för regeringen att meddela generella föreskrifter för vattenverksamheter (11 kap 9 c § MB)
- Bemyndigande för regeringen att ställa krav på miljörapport för vattenverksamheter (26 kap 20 a och b §§ MB)

SWECO

